

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра міжнародних економічних відносин

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 29– «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ»

СПЕЦІАЛЬНОСТІ – 292 «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ – «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС»

Запоріжжя - 2021

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену за освітнім ступенем «бакалавр» галузі знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальності – 292 «Міжнародні економічні відносини», Освітньої програми – «Міжнародний бізнес»

Укладачі: професор, д.н. Прушківська Е.В.
доцент, к.н. Лазнева І.О.
доцент, к.н. Ситников М.М.
доцент, к.н. Мелешенко А.І.
ст. викладач Черномаз К.Г.

Комп'ютерна верстка: провідний фахівець Перелигіна Т.В.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
Протокол № 6 від 27.01.2021 р.

Завідувач кафедри
д.е.н., професор

Е.В.Прушківська

Загальні положення

Кафедра міжнародних економічних відносин Національного університету «Запорізька політехніка» здійснює підготовку студентів за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма – «Міжнародний бізнес». Необхідність підготовки бакалаврів в галузі міжнародних економічних відносин обумовлюється нагальною потребою розробки дієвих механізмів посилення конкурентноспроможності національної економіки в сучасному глобальному середовищі. Це передбачає обґрунтування наукових підходів до аналізу світогосподарських зв'язків та їх закономірностей, міжнародного поділу праці та інституціонального механізму регулювання, процесів трансформації міжнародних економічних відносин і міжнародного економічного співробітництва, тенденцій розвитку глобальних товарних та фінансових ринків, розробки ефективних стратегій розвитку українських підприємств, що прагнуть освоювати іноземні ринки збуту, а також іноземних підприємств, які виходять на український ринок, тощо.

Випускники-бакалаври в галузі міжнародних економічних відносин опановують сучасну термінологію МЕВ, мають теоретичні знання, володіють сучасним економічним мисленням і прикладними навичками, необхідними для розв'язання завдань та проблем реалізації міжнародних зв'язків на різних рівнях.

Складання комплексного кваліфікаційного екзамену за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» вимагає від студента високого рівня

знань: функціонування та розвитку світового господарства, форм МЕВ і механізмів їх реалізації, мотивації й поведінки суб'єктів МЕВ на мікро-, мезо-, макро- та мегарівнях, процесів еволюції міжнародних відносин і міжнародного співробітництва;

володіння навиками проведення економічного аналізу,

вмінням розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні завдання у сфері міжнародних відносин у цілому та професійної діяльності зокрема, що передбачає застосування новітніх теорій і методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків в сучасному мінливому середовищі тощо. За цих умов важливого значення набувають перевірка знань та навичок, отриманих студентом під час навчання за освітнім ступенем «бакалавр».

Метою комплексного кваліфікаційного екзамену за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма – «Міжнародний бізнес» є перевірка отриманих знань студентами під час навчання, виявлення найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Зміст програми: Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з фахових дисциплін має інтегрований характер і включає питання дев'яти дисциплін:

«Міжнародні економічні відносини»

«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: зовнішньоекономічні контракти і операції»

«Кон'юнктура економіки зарубіжних країн»

«Міжнародна економічна інтеграція»

«Міжнародний бізнес»

«Міжнародні фінанси»

«Міжнародна торгівля»

«Глобалізація та транснаціоналізація світової економіки»

«Основи страхування»

«Основи дипломатії»

Формою проведення комплексного кваліфікаційного екзамену за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», Освітня програма – «Міжнародний бізнес» є письмовий екзамен. Екзаменаційний білет включає 4 типи завдань: теоретичні питання, тестові завдання, комплексне ситуативне завдання, категорії.

Критерії оцінювання письмових відповідей на комплексному кваліфікаційному екзамені за фахом «міжнародні економічні відносини»:

Оцінки за письмову відповідь виставляються колегіально з урахуванням думки всіх членів ЕК. Результати екзамену визначаються оцінками за 100-бальною і національною шкалою та оголошуються після оформлення протоколів засідань державних екзаменаційних комісій в день складання іспиту або наступного дня (табл. 1).

Таблиця 1.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання складових частин екзаменаційного білету здійснюється за критеріями, наведеними в таблиці 2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання відповідей на питання та завдання екзаменаційного білету

№	Структурні елементи екзаменац. білету	Максимальна кількість балів	Критерії виставлення балів	К-сть балів за відповідь
1	2	3	4	5
1	Теоретичні питання	15*2 = 30	Повне та системне розкриття сутності питання, ґрунтовний аналіз та глибоке розуміння відповідних взаємозв'язків та взаємозалежностей, посилення на провідних вчених, що займаються розробкою даної проблеми, професійне застосування необхідного категоріального апарату, вільна вербальна презентація матеріалу та володіння відповідними графічними та математичними моделями. Творчий підхід до викладення програмного матеріалу, здатність до самостійних висновків та узагальнень.	12-15

			Неповне розкриття сутності питання, допущення неточностей при висвітленні існуючих взаємозв'язків та взаємозалежностей, труднощі з посиланнями на провідних вчених, що займаються даною проблемою, дещо обмежене використання необхідного категоріального апарату, вільна вербальна презентація матеріалу та володіння відповідними графічними та математичними моделями. Допущені неточності та труднощі не носять принципового характеру та суттєво не впливають на правильність подальшого ходу розкриття теоретичного питання.	9-11
			Несистемне розкриття змісту питання, поверхнєве розуміння причинно-наслідкових взаємозв'язків та взаємозалежностей з певної проблем, помилки в процесі застосування необхідного категоріального апарату, вербальна презентація матеріалу, розуміння базових графічних моделей.	5-8
			Нерозуміння сутності питання, фрагментарність або відсутність знань щодо базових понять, основних взаємозв'язків та взаємозалежностей між процесами та явищами, що розглядаються, репродуктивний виклад матеріалу, труднощі у вербальній презентації матеріалу, помилки у базових графічних моделях	0-4
2	Тестові завдання	10 * 4 = = 40	Правильна відповіді на тестове завдання та ґрунтовне пояснення.	3–4
			Правильна відповіді на тестове завдання без пояснення.	0-2
3	Задача	15	Правильне розв'язання задачі з обов'язковим наведенням формул розрахунку. Відповідь обґрунтовано та підкріплено аналітичними розрахунками та (за необхідності) графічно проілюстровано.	10-15
			Задача розв'язана не повністю. Наведено формули розрахунків. Допущено несуттєві помилки в аналітичних розрахунках чи графічних ілюстраціях. Висновки недостатньо обґрунтовані.	6-9
			При розв'язанні задачі не наведено формул розрахунків. Матеріал викладено нечітко, є помилки в аналітичних розрахунках та графічних ілюстраціях. Висновки відсутні.	0-5
4	Категорії	15	Правильне повне визначення всіх категорій	2-3
			Неправильні визначення всіх категорій або відсутність їхніх визначень	0-1
Всього		100	Всього	0-100

Ситуаційне завдання

10-15 балів (*ситуаційне завдання*) виставляється у випадку комплексного аналізу досліджуваної проблеми: джерел її формування та можливих шляхів вирішення, підкріплених чисельними показниками. Матеріал викладено чітко з широким застосуванням категоріального апарату щодо проблеми, що досліджується.

6-9 балів (*ситуаційне завдання*) виставляється якщо проаналізовано джерела виникнення проблеми, але розглянуто лише декілька можливих гіпотез її вирішення без достатньої наукової аргументованості проведеного аналізу й фрагментарним підтвердженням висновків числовою та фактичною інформацією. Матеріал викладено нечітко з обмеженим застосуванням категоріального апарату.

0-5 балів (*ситуаційне завдання*) виставляється у випадку неможливості чітко сформулювати проблему, що досліджується, проаналізувати її поточний стан і запропонувати шляхи вирішення, навести приклади розв'язання аналогічних проблем в інших країнах.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

1. «Міжнародні економічні відносини»

1.1. Сутність та форми міжнародних економічних відносин

Рівні та ознаки міжнародних економічних відносин. Основні категорії МЄВ та їх сутність. Об'єкти й суб'єкти міжнародних економічних відносин. Принципи міжнародних економічних відносин. Форми міжнародних економічних відносин. Середовище формування та розвитку міжнародних економічних відносин..

1.2. Міжнародний поділ праці і кооперація виробництва

Організаційні форми міжнародного поділу праці та передумови його формування.

Економічна сутність міжнародного поділу праці. Фактори розвитку міжнародного поділу праці. Показники, що характеризують рівень участі країни в МПП. Особливості глобального поділу праці. Міжнародна кооперація та інтернаціоналізація виробництва. Етапи інтернаціоналізації виробництва.

1.3. Міжнародна торгівля як основна форма МЄВ

Основні теорії міжнародної торгівлі. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі.

Міжнародна торгівля, як основна форма міжнародних економічних відносин. Система показників розвитку міжнародної торгівлі. Експорт, імпорт, зовнішньоторговельний обіг, світовий товарообіг, результуючі показники, баланси міжнародних розрахунків.

1.4. Глобальний рух капіталу

Зміст, фактори та структура міжнародного руху капіталу. Форми вивозу капіталу. . Інвестиції та фактори динаміки міжнародних інвестицій. Форми та види інвестицій.

Теорії прямих іноземних інвестицій. Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобалізації.. Транснаціоналізація. Показники рівня інтернаціоналізації.

Транснаціональна корпорація, багатонаціональна корпорація: сутність та принципи діяльності.

1.5 Міжнародна міграція робочої сили

Світовий ринок праці: специфіка, функції, сегментація. Функції та сегменти світового ринку праці. Інтернаціоналізація ринку праці.

Поняття та причини міжнародної міграції робочої сили. Види міжнародної міграції робочої сили. Інтелектуальна міграція й проблема «відпливу мізків» та креативних працівників.

1.7. Міжнародна передача технологій.

Міжнародна передача технологій: поняття та економічна роль у міжнародних економічних відносинах. Поняття міжнародного науково-технологічного обміну. Передумови розвитку міжнародного обміну технологіями.

1.8. Міжнародні валютно-фінансові відносини

Сутність валютно-фінансових відносин. Національна і світова валютні системи та їх елементи. Основні елементи національної і світової валютних систем. Валюта, класифікація валют. Валютний курс та режими його регулювання. Номінальний та реальний валютний курс. Валютна політика. Економічна природа платіжного балансу: концепції та підходи. Платіжний баланс країни: функції, структура, рівновага. Чинники, що впливають на стан платіжного балансу та його регулювання. Платіжний баланс України: стан, структура, динаміка.

1.9. Інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин

Сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції. Етапи інтеграційного процесу: зона вільної торгівлі, митний союз, загальний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Характеристика основних інтеграційних угруповань. Європейський союз, Північноамериканська зона вільної торгівлі(НАФТА), МЕРКОСУР, Організації Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва(АТЕС) , Асоціація держав Південно-Східної Азії(АСЕАН), Співдружність незалежних держав, Інтеграційні об'єднання Латинської Америки, Інтеграційні об'єднання Африки. Інтеграційні вектори України та національні інтереси, безпекова компонента.

1.10. Глобалізація світогосподарських процесів

Сутність, джерела та складові процесів глобалізації. Особливості економічної глобалізації. Історичні типи та структурні рівні економічної глобалізації. Економічні складові глобалізації. Формування глобальної виробничої інфраструктури міжнародної економіки. Індекс глобалізації та індекс глобальної конкурентоспроможності країн.

Міжнародні організації та процеси глобалізації. Глобалізація та регіоналізація. Глобальні проблеми сучасності. Геополітичні орієнтири України та її місце на економічній карті світу. Участь України у вирішенні глобальних проблем.

Питання:

- Характеристика основних форм міжнародних економічних відносин.
- Середовище формування та розвитку міжнародних економічних відносин.
- Міжнародні економічні відносини в умовах глобалізації.
- Об'єкти й суб'єкти міжнародних економічних відносин
- Охарактеризуйте міжнародну кооперацію як один із напрямів міжнародного поділу праці
- Форми та методи міжнародної торгівлі на сучасному світовому ринку. Форми торгівлі товарами і послугами
- Неокласичні теорії міжнародної торгівлі: модель Гекшера – Оліна, модель Гекшера– Оліна–Самуельсона, теорема Рибчинського, Парадокс Леонтьєва
- Система показників розвитку міжнародної торгівлі
- Визначте фактори, що впливають на стан платіжного балансу.
- Назвіть наслідки міжнародної трудової міграції для країн імміграції
- Світовий ринок праці: специфіка, функції, сегментація.
- Виокремте основні причини міжнародного руху капіталу
- Зміст, фактори та структура міжнародного руху капіталу.
- Форми вивозу капіталу. Особливості вивозу капіталу в умовах глобалізації.
- Міжнародна передача технологій: поняття та економічна роль у міжнародних економічних відносинах
- Валютний курс та його функції. Купівельна спроможність валюти.

- Класифікація валютних операцій.
- Виокремити основні елементи національної і світової валютних систем
- Поняття, структура та функції валютного ринку
- Охарактеризуйте етапи інтеграційного процесу: зона вільної торгівлі, митний союз, загальний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція.
- Характеристика основних інтеграційних угруповань. Європейський союз, Північноамериканська зона вільної торгівлі(НАФТА), МЕРКОСУР, Асоціація держав Південно-Східної Азії(АСЕАН)
- Охарактеризуйте економічні теорії, що пояснюють феномен ТНК
- Сутність, ознаки та чинники глобалізації
- Визначити основні фактори глобалізації та її відмінності від інтернаціоналізації
- Індекс глобалізації та індекс глобальної конкурентоспроможності країн

Рекомендована література:

1. Міжнародні економічні відносини [Текст] : підручник / [А. А. Мазаракі Т.М Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 611 с.
2. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: підручник для студ. вищих навч. закл. / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. – Київ : Кондор, 2019. – 263 с.
3. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. / за ред. Ю.Г Козака, М.А. Зайця. Одеса-«ТОВ.ПЛУТОН» , 2016. 352 с.
4. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. - Електронні дані. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
5. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник : рек. МОНУ / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко.- 8-ме вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2011. – 469 с.
6. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія : підручник для студентів вищ. навч. закладів : затв. МОНУ / А. С. Філіпенко. – Київ : Либідь, 2008. – 408 с.
7. Міжнародні економічні відносини: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 80 с.
8. Міжнародні економічні відносини: практикум/ О.І Шнирков, А.С. Філіпенко, Р.О Заблоцька, Н.В. Резнікова та ін. за ред. О.І Шниркова. К.: 2018. 321 с.
9. Термінологічний українсько-англійський словник-довідник економіста міжнародника: навчальний посібник [Текст] / Е.В. Прушківська, А.І. Мелещенко, О.А. Кулабнева, І.О. Лазнева, Т.С. Павлюк, О.П. Сарнацький, М.М. Ситников – навч.посіб. – вид. 2- ге, допов. і перероб. - Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. - 376 с.
10. World economy and international economic relations: international scientific collection. Vol. 2 / scientific edit: Kozak Y., Shengelia T., Gribincea A. – Kyiv : CUL, 2019. – 138 p.- Англ., рос., укр. мовами

2. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: зовнішньоекономічні контракти і операції»

2.1 . Маркетингова складова зовнішньоекономічної діяльності.

Мотиви та етапи виходу підприємства на зовнішні ринки. Підходи до вибору закордонного ринку. Сегментація закордонного ринку.

2.2. Пошук і оцінка закордонних партнерів.

Підготовка комерційних пропозицій. Технологія пошуку партнера.

2.3. Зовнішньоторгівельний контракт купівлі-продажу товарів.

Класифікація умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість. Базисні умови постачання. Інкотермс-2000. Ціна. Санкції та рекламації. Форс-мажор. Арбітраж. Інші умови.

2.4. Сутність і міжнародні правила укладання торгових контрактів.

Основні статті типового договору міжнародної купівлі-продажу. Міжнародний арбітраж і вирішення зовнішньоторговельних суперечок. Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків. Особливості сучасної зовнішньоторговельної цінової стратегії фірми. Основні ціни зовнішньоторговельних контрактів. Цінові знижки. Базисні умови постачань «ІНКОТЕРМС». Основні умови, засоби та форми міжнародних розрахунків.

Питання:

- Основні рішення при організації міжнародного маркетингу.
- Скласти тверду оферту.
- Скласти запит про придбання товару.
- Скласти пункти контракту «Умови платежу», «Строк та умови постачання».
- Скласти пункти контракту «Ціна контракту», «Кількість та якість».
- Скласти преамбулу к контракту купівлі-продажу товару.
- Перерахуйте обов'язки експортера і імпортера за умовами категорій Е та Д правил ІНКОТЕРМС 2010.
- Перерахуйте обов'язки експортера і імпортера за умовами категорій F та С правил ІНКОТЕРМС 2010.
- Скласти структуру зовнішньоторгового підрозділу і визначити обов'язки фахівців.
- Визначити переваги арбітражних судів над державними.

Рекомендована література:

1. Зовнішньоекономічні операції і контракти/[Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С. та ін.]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608с.
2. Киреев А.П. Международная экономика, Ч 2: Международная макроэкономика/ А.П.Киреев.– М.: Международные отношения, - 2003. – 484с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник / За ред. І.В.Багрової. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 580 с.
4. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб./А.П.Румянцева,Н.С.Румянцева. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 377 с.
5. Івасів В.С. Міжнародні розрахунки: Підручник / В.С.Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 223 с.
6. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. /М.І.Дідківський – К.: Знання, 2006. – 463 с.
7. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. д.е.н., професора Е. А. Зіня. — К.: Видавництво «Кондор», 2009. — 432 с.
8. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-тє видання перероблене та доповнене: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

3. «Кон'юнктура економіки зарубіжних країн»

3.1. Аналіз елементів кон'юнктури економіки країн світу.

Класифікація країн у світовій економіці. Типологічна структура країн світу. Варіативність моделей економічного розвитку держав світу. Детермінанти економічного успіху країн-лідерів. Світовий товарний ринок як об'єкт дослідження товарної кон'юнктури. Співвідношення та взаємовплив економічної кон'юнктури і кон'юнктури товарного ринку.

3.2. Економічна кон'юнктура Китаю.

Місце КНР у світовій економіці. Особливості китайської моделі розвитку. Структура і динаміка розвитку кон'юнктури економіки Китаю.

Проблеми розвитку сучасної китайської економіки. Міжнародна конкурентоспроможність економіки Китаю.

3.3. Економічна кон'юнктура нових індустріальних країн.

Характеристика та фактори економічного розвитку нових індустріальних країн. Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: а) НІК першого покоління «дракони» (Гонконг, Південна Корея, Тайвань, Сінгапур); Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: б) НІК другого покоління «тигри» (Малайзія, Індонезія, Таїланд). НІК Латинської Америки (Аргентина, Бразилія, Мексика).

3.4. Економічна кон'юнктура країн ЄС.

Особливості сучасного економічного розвитку західноєвропейських країн. Основні проблеми європейської економіки.

Досвід структурних перетворень в ЄС. Особливості економіки провідних країн Західної Європи. Місце ФРН у глобальній та європейській економіці. Позиції Франції у світовій економіці.

3.5. Аналіз впливу кон'юнктури зарубіжних країн на національну економіку.

Основні форми економічного співробітництва між Україною і ЄС та їх розвиток. Економічне співробітництво між Україною і США: невикористаний потенціал. Україна - Латинська Америка: проблеми економізації двосторонніх відносин. Господарські зв'язки України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Питання:

- Класифікація країн у світовій економіці.
- Типологічна структура країн світу.
- Варіативність моделей економічного розвитку держав світу. Детермінанти економічного успіху країн-лідерів.
- Світовий товарний ринок як об'єкт дослідження товарної кон'юнктури.
- Співвідношення та взаємовплив економічної кон'юнктури і кон'юнктури товарного ринку.
- Місце КНР у світовій економіці. Особливості китайської моделі розвитку.
- Структура і динаміка розвитку кон'юнктури економіки Китаю.
- Проблеми розвитку сучасної китайської економіки.
- Міжнародна конкурентоспроможність економіки Китаю.
- Характеристика та фактори економічного розвитку нових індустріальних країн.
- Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: а) НІК першого покоління «дракони» (Гонконг, Південна Корея, Тайвань, Сінгапур);
- Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: б) НІК другого покоління «тигри» (Малайзія, Індонезія, Таїланд). НІК Латинської Америки (Аргентина, Бразилія, Мексика).
- Особливості сучасного економічного розвитку західноєвропейських країн.
- Основні проблеми європейської економіки.
- Досвід структурних перетворень в ЄС.
- Особливості економіки провідних країн Західної Європи.
- Місце ФРН у глобальній та європейській економіці.
- Позиції Франції у світовій економіці.
- Основні форми економічного співробітництва між Україною і ЄС та їх розвиток.
- Економічне співробітництво між Україною і США: невикористаний потенціал.
- Україна - Латинська Америка: проблеми економізації двосторонніх відносин.
- Господарські зв'язки України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Рекомендована література:

1. Іванова Л.О. Основи методики дослідження економічної кон'юнктури. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2004. 33 с.

2. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник. Харків : ХНАМГ, 2010. 249 с.
3. Багрова І. В. Гетьман О. О., Власюк В. Є. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2004. 384 с.
4. Економіка зарубіжних країн: [навч. посібник] / [Ю.Г. Козак, В.В. Ковалевський, Н.С. Логвінова та ін.]. Київ: Центр учбової літератури. 2007.
5. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2012.
6. Фомішин С. В. Міжнародна економіка : навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2012. 448 с.
7. Чернега О. Б. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник. Львів : Магнолія 2006, 2012. 544 с.
8. Козак Ю. Г., Пахомова Ю. М., Логвінова Н. С. Міжнародна мікроекономіка : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2012. 368 с.
9. Ігнатюк, А.І. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання: [монографія]. Київ: ННЦІАЕ, 2010 . 465 с.
10. Європейський проект та Україна: монографія / А. В. Єрмолаєв, Б.О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова та ін. Київ : НІСД, 2012. 192 с.
11. Мартен Д. Жан-Люк М., Філіп П. Метаморфози світу: соціологія глобалізації. Київ: «КМ Академія», 2005. 302 с.

4. «Міжнародна економічна інтеграція»

4.1. Етапи і механізми європейської економічної інтеграції.

Еволюція теорій європейського об'єднання. Передумови і рушійні сили інтеграційних процесів у Західній Європі. План Маршалла та європейська інтеграція. Європейське співтовариство вугілля і сталі. Римські договори: заснування ЄЕС і Євратому. Пошуки альтернативи європейським співтовариствам. Перехідний період європейської інтеграції. Формування спільного ринку. Суперечності процесу економічної інтеграції. Перше розширення Європейського співтовариства. Фінансова криза 1968-1973 років і її наслідки для Західної Європи. Структурно-організаційні зміни та розвиток спільних галузевих політик. Вплив світової економічної кризи на розвиток європейських співтовариств (1973 – 1984 роки). Початок розширення Європейського співтовариства на Південь. Єдиний Європейський Акт. Третє розширення ЄС (1986 р.) та його вплив на європейські інтеграційні процеси. Геополітичні зміни кінця 80-х – початку 90-х і перспективи європейського будівництва. Маастрихтський договір та утворення Європейського Союзу. Будівництво економічного і валютного союзу. Значення вступу Австрії, Фінляндії та Швеції до ЄС (1995 р.). Амстердамський договір. Ніццький договір. Конституційний договір. Передумови, значення та наслідки розширення ЄС на Схід.

4.2. Створення економічного і валютного союзу.

Римський договір про економічну і валютно-фінансову інтеграцію. Європейський платіжний союз. План Вернера (1969 р.). Європейська „валютна змія”. Створення Європейської валютної системи і принципи її функціонування. Механізм регулювання валютних курсів в Європейській валютній системі. Валютна інтеграція в рамках Єдиного Європейського Акту. План Делора. Переваги та недоліки переходу до єдиної європейської валюти. Маастрихтські угоди та. критерії конвергенції. Етапи створення Європейського економічного та валютного союзу. Європейський валютний інститут. Європейська система центральних банків та Європейський центральний банк. Введення єдиної європейської валюти євро. Здобутки, проблеми та перспективи функціонування Європейського економічного та валютного союзу.

4.3. Спільні політики ЄС в різних секторах економіки.

Економічна інтеграція: зростання і конкурентоспроможність. Цілі та принципи спільної торговельної політики. Інструменти торговельної політики ЄС на зовнішніх товарних ринках. Система торговельних преференцій ЄС. Секторальні особливості спільної торговельної політики ЄС. Політика щодо конкуренції. Промислова і підприємницька політика. Спільна сільськогосподарська політика. Енергетична та транспортна політика. Спільна політика щодо досліджень і технологій.

4.4. Економіка країн-членів ЄС: рівень розвитку, спільні та специфічні проблеми.

Загальні риси економік держав, що входять у ЄС: високий рівень економічного розвитку; високий ступінь залучення у світогосподарські зв'язки; правова основа господарської діяльності; розвиненість конкуренції й ринку; розмаїтість форм власності й підприємництва; значення й роль держави в економіці; нерівномірність і циклічність розвитку. Економіки Німеччини, Франції, Італії й Великобританії - основа економіки ЄС. Роль країн-лідерів у міжнародному географічному поділі праці; обсяги промислового й сільськогосподарського виробництва, галузі міжнародної спеціалізації. Малі країни Європи (члени ЄС). Основні переваги економік малих країн. Економічно менш розвинені країни ЄС. Особливості історичного розвитку цих країн як причини відставання в соціально-економічному розвитку від інших країн-членів ЄС. Регіональний фактор в економічній політиці ЄС.

Питання:

- Наведіть основні риси сучасних наукових шкіл економічної інтеграції.
- Визначте передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.
- Надайте характеристику економічним наслідкам міжнародної економічної інтеграції.
- Надайте характеристику чинникам, що впливають на ефективність міжнародної економічної інтеграції.
- Визначте суперечності процесу регіональної економічної інтеграції.
- Визначте передумови створення Економічного і валютного союзу в Європі.
- Назвіть мету та основні принципи функціонування єдиного внутрішнього ринку ЄС.
- Наведіть критерії конвергенції та відсутності надлишкового дефіциту, визначені в Маастрихтській угоді.
- Поясніть переваги та недоліки переходу до єдиної європейської валюти.
- Здобутки та проблеми функціонування Європейського економічного та валютного союзу.

Рекомендована література:

1. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред. Л.В. Губерського. – К.: Знання. – 2009. – 751 с.
2. Лук'яненко Д.Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності: Навч. посіб. / Д.Г. Лук'яненко. — К.: КНЕУ, 2005. — 204 с.
3. Філіпенко А.С. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: Монографія/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, М.А. Дудченко та ін. - К.: Знання України, 2004. – 304 с.
4. Шнирков О.І. Україна – Європейський Союз: економіка, політика, право: Монографія. / О.І. Шнирков, В.В. Копійка, В.І. Муравйов - К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2006. – 268 с.
5. Шнирков О.І. Торговельна політика Європейського Союзу: Монографія. / О.І. Шнирков – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2005 – 152 с.
6. Луцишин З.О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації / З.О. Луцишин – К. Видав.центр. “Друк”, 2002.- 320с.

7. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції; пер. з англ. / Д. Дайнен– К.: „К.І.С.”, 2006, - 696 с.

8. Проді Р. Задум об'єднаної Європи; пер. з італійської. / Р. Проді– К.: К.І.С., 2002. – 164 с.

5. «Міжнародний бізнес»

5.1. Міжнародний бізнес: загальна характеристика.

Сутність інтернаціоналізації та міжнародного бізнесу. Передумови інтернаціоналізації. Види міжнародного бізнесу. Цілі та фактори у міжнародному бізнесі. Зовнішнє середовище ведення бізнесу. Вибір партнерів на світовому ринку.

5.2. Теорії міжнародного бізнесу.

Загальна характеристика теоретичних основ міжнародної підприємницької діяльності. Статистичні теорії міжнародного бізнесу (еклектична парадигма Даннінга, модель аналізу транзакційних витрат). Динамічні теорії міжнародного бізнесу (Упсальська модель інтернаціоналізації, мережевий підхід до інтернаціоналізації (4 варіанти інтернаціоналізації), теорія життєвого циклу товару, модель «народжені глобальними»).

5.3. Стратегічні аспекти міжнародного бізнесу.

Сутність, завдання та особливості стратегічного підходу до ведення міжнародних бізнес-операцій. Етапи формулювання стратегії (розробка місії, дослідження середовища (матриця SWOT-аналізу, PEST аналіз), постановка стратегічних цілей, визначення тактики, створення загальної схеми управління компанією). Стратегічна логіка прийняття рішень в міжнародному бізнесі. Стратегії міжнародних компаній (інтернаціональна, мультилокальна, глобальна, транснаціональна)

5.4. Форми організації підприємницької діяльності у міжнародному бізнесі.

Основні форми організації міжнародного бізнесу. Сутність та особливості функціонування ТНК, етапи розвитку та основні показники діяльності ТНК. Міжнародні альянси підприємств (стратегічні альянси, спільні підприємства, міжнародні злиття та поглинання, метакорпорації, холдинги). Форми міжнародної кооперації в сучасній світовій економіці (кооперація на основі виробництва проміжної продукції, інтернаціоналізація наукових досліджень, кооперація на основі угод про спеціалізацію, кооперація на основі організації спільного виробництва, спільні підприємства, транснаціональна кооперація корпоративних структур, міжнародний стратегічний альянс).

5.5. Моделі міжнародного бізнесу.

Способи виходу компаній на зарубіжні ринки та порівняльна характеристика відповідних моделей (переваги та недоліки). Експортно-імпортна модель міжнародного бізнесу (види та форми експорту). Ліцензійна модель міжнародного бізнесу (патенти, ліцензії, види ліценцій, ліцензійні платежі, міжнародний інжиніринг, види інжинірингу). Інвестиційна модель міжнародного бізнесу (прямі іноземні інвестиції: типи та основні ризики, МПК: форми та сучасні схеми розвитку (кластери, бізнес-інкубатори, технопарки).

5.6. Питання фінансування міжнародних бізнес-операцій.

Форми фінансування міжнародної підприємницької діяльності (традиційне банківське кредитування, інструменти торгового фінансування: акредитиви, гарантії, факторинг та форфейтинг, фінансування за участі інститутів страхування та експортних кредитних агентств). Сутність та класифікація факторингових операцій. Міжнародні об'єднання факторингових компаній. Конвенції про міжнародний факторинг. Сутність форфейтингових операцій, етапи підготовки та особливості угоди форфейтингу. Переваги та недоліки форфейтингового фінансування. Відмінності факторингової і форфейтингової угоди.

5.7. Форми розрахунків у міжнародному бізнесі

Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів. Особливості розрахунків по зовнішньоторговим угодам. Міжнародні розрахунки у формі переказу (авансові платежі, розрахунки по відкритому рахунку). Використання інкасо у міжнародних розрахунках. Використання документарного акредитива у міжнародних розрахунках.

5.8. Міжнародна біржова торгівля.

- Товарні біржі та об'єкти біржової торгівлі. Функції біржі. Види біржових угод (спот, форвард, ф'ючерси, опціон). Цілі біржових угод (хеджування та спекуляція). Функції та види спекулянтів. Організація

5.9. Сутність офшорних режимів у світовій економіці.

Поняття пільгових податкових та офшорних режимів. Групи країн з пільговими податковими режимами. Порівняльний аналіз пільгових податкових та офшорних режимів. Цілі використання та мотиви країн з пільговими податковими та офшорними режимами. Напрями використання переваг офшорних режимів. Основні види компаній, що використовуються в офшорних режимах.

Питання:

- Сутність міжнародного бізнесу, основні види та цілі
- Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу, характеристика основних складових
- Охарактеризуйте економічні теорії, що пояснюють феномен ТНК
- Охарактеризуйте Упсальську модель інтернаціоналізації
- Порівняльна характеристика варіантів інтернаціоналізації фірми
- Стратегії міжнародних компаній
- Основні форми організації міжнародного бізнесу
- ТНК як форма міжнародного бізнесу, основні показники їх діяльності
- Альянс, основні види та їх характеристика, переваги та недоліки
- Спільні підприємства як організаційна форма міжнародного бізнесу
- Форми кооперації в міжнародному бізнесі, порівняльна характеристика
- Експортно-імпортна модель міжнародного бізнесу: переваги та недоліки
- Ліцензійна модель міжнародного бізнесу (ліцензування та франчайзинг): переваги та недоліки
- Інвестиційна модель міжнародного бізнесу: переваги та недоліки
- Способи фінансування міжнародної фірми
- Види та цілі біржових угод
- Форми розрахунків у міжнародному бізнесі
- Цілі та функції офшорної практики

Рекомендована література:

1. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. – К. : НУБіП України, 2016. – 236 с.
2. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В. В. Рокоча та ін. – К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 698 с.
3. Міжнародний бізнес: підручник / за ред.проф. В. А. Вергуна. – К. : ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Шталь. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020 – 238 с
4. Козак Ю.Г. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування: навч. посіб. / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова. - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
5. Гіл Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / Чарлз В.Л. Гіл; пер. з англ. А.Олійник, Р.Ткачук. – К.: Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2001. – 856 с.

6. «Міжнародні фінанси»

6.1. Система міжнародних фінансів

Сутність та елементи системи міжнародних фінансів. Предмет та функції міжнародних фінансів. Поняття фінансового середовища. Взаємозв'язок міжнародних фінансів та світового економічного середовища. Міжнародний рух капіталу та фактори, що його визначають. Глобалізація фінансового ринку. Фінансова інновація. Фінансові інструменти та технології. Суб'єкти міжнародних фінансів та їхня класифікація. Характеристика держави як суб'єкта міжнародних фінансів. Центральні банки як суб'єкти міжнародних фінансів. Статус міждержавних (міжнародних, регіональних) організацій.

6.2. Світовий фінансовий ринок та його структура

Фінансові ресурси світового господарства. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світу. Поняття та структура міжнародного фінансового ринку. Процеси інтернаціоналізації фінансових ринків. Міжнародні фінансові потоки та світові фінансові центри. Стадії розвитку міжнародного фінансового центру. Основні елементи й умови міжнародного фінансового центру. Лондон як світовий фінансовий центр. Характеристика Нью-Йорка як світового фінансового центру. Токіо як світовий фінансовий центр. Офшорні банківські центри та їхні види. Основні типи офшорних ринків. Ринки золота: поняття, класифікація, особливості функціонування. Значення золота у валютній сфері. Операції з золотом. Золоті аукціони.

6.3. Валютні ринки та валютні операції

Поняття валютного ринку. Передумови створення сучасних валютних ринків та їхні особливості. Функції, основний товар та суб'єкти валютних ринків. Структура валютного ринку. Об'єми ринку та його розвиток. Механізми валютного ринку. Інструменти валютного ринку. Поняття валютної операції. Класифікація валютних операцій. «Спот»-ринки та його звичаї. Котирування валют та його види. Валютна позиція банку та її різновиди. Строковий валютний ринок. Форвардні валютні операції. Ф'ючерсні валютні операції. Валютні опціони. Валютні операції «своп» та їхні види. Арбітражні валютні операції.

6.4. Фінанси транснаціональних корпорацій (ТНК)

Пряме зарубіжне інвестування: поняття та світові потоки. Мотивація прямого зарубіжного інвестування. Декомпозиція ризиків ТНК. Зарубіжні філіали ТНК: джерела, форми та параметри їхнього фінансування. Мобілізація коштів системи ТНК. Фінансові зв'язки системи ТНК. Оподаткування міжнародної діяльності. Взаємовідносини філіалів ТНК з головною фірмою. Система контролю й регулювання міжнародних грошових операцій. Управління грошовою готівкою. Стратегії та механізми підвищення ефективності управління готівковими коштами. Валютні ризики потенційних збитків ТНК та управління ними. Види валютних ризиків: операційний, поточний валютні ризики, ризик потенційних збитків, пов'язаний з валютними перерахунками. Управління ризиками потенційних збитків: вимірювання ризику, прогнозування валютних курсів, система звітності, політика управління валютними ризиками.

6.5. Міжнародна банківська справа

Передумови виникнення та розвиток міжнародної діяльності банків. Характеристика середовища міжнародної банківської справи. Функції міжнародної банківської справи. Транснаціональні банки як основні суб'єкти міжнародної банківської справи. Універсалізація банківської справи. Форми міжнародного представництва транснаціональних банків. Інтернет-підрозділи транснаціональних банків. Вплив оподаткування на вибір організаційного підрозділу ТНБ за кордоном. Вимоги до капіталу міжнародного банку з урахуванням факторів ризику. Базельська угода. Сучасні тенденції розвитку банківської справи. Ризики в міжнародній банківській справі.

Питання:

- Функції міжнародних фінансів.
- Фінансова інновація: фінансові інструменти та технології.
- Суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика.
- Валютний курс та його функції. Купівельна спроможність валюти.
- Чинники, які впливають на валютний курс.
- Класифікація валютних операцій.
- Поняття валютної позиції та її форми.
- Надайте характеристику строковим операціям на валютному ринку
- Фінанси та фінансова політика ТНК: сутність та роль.
- Міжнародні розрахунки в структурі умов зовнішньоторговельного контракту
- Визначте фактори, що впливають на стан платіжного балансу
- Охарактеризуйте процес регулювання платіжного балансу
- Класифікуйте функції міжнародної банківської справи
- Визначте сучасні тенденції розвитку міжнародної банківської справи

Рекомендована література:

1. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси: навчальний посібник / О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська, Т. В. Мусієць; За заг. ред. О. М. Мозгового. — К.: КНЕУ, 2005. — 672 с.
2. Рогащ О. І. Міжнародні фінанси: Підручник / О.І. Рогащ, А.С. Філіпенко, Т.С.Шемет та ін.; За ред. О. І.Рогаща — К.: Либідь, 2003. — 784с.
3. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник / С. Я. Боринець. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006. — 494с.
4. Бойцун Н. Є. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / Н. Є. Бойцун, Н. В.Стукало — 2-ге вид. — К.: ВД «Професіонал», 2009. — 336с.
5. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвинова, В. В. Ковалевський. — Видання 3-тє, перероб. та доп. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 640с.
6. Петрашко Л. П. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л. П. Петрашко — К.: КНЕУ, 2008. — 221 с.
7. Оспіщев В.І. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. В. І. Оспіщев, О. П. Близнюк, В. В. Кривоший — К.: Знання, 2006. — 335с.

7. «Міжнародна торгівля»**7.1. Вступ до курсу «Міжнародна торгівля»**

Описати основні види міжнародної торгівлі. Охарактеризувати основні показники зовнішньої торгівлі. Порівняти поняття міжнародної та зовнішньої торгівлі.

7.2. Кон'юнктура світових ринків

Охарактеризувати основні кон'юктуроутворюючі фактори світових товарних ринків. Розкрити сутність поняття кон'юнктура світових товарних ринків. Описати її основні види. Порівняти світові ринки сировинних, продовольчих і промислових товарів. Охарактеризувати місце послуг у світовій торгівлі. Проаналізувати чинники і наслідки міжнародного руху робочої сили. Пояснити роль міжнародного туризму в сучасній системі світогосподарських зв'язків.

7.3. Організація зовнішньоторговельної діяльності

Описати основні регуляторні інструменти держави у створенні рамкових умов міжнародної торгівельної діяльності. Перерахувати посередницькі операції та їх суб'єктів на світовому товарному ринку. Охарактеризувати основні параметри митної характеристики товарів

7.4. Електронна торгівля та нові тенденції продажів

Розкрити сутність поняття «франчайзинг як специфічної технології сучасної

міжнародної торгівлі». Пояснити принцип роботи системи «електронна митниця» в міжнародній електронній торгівлі.

Питання:

- Описати основні види міжнародної торгівлі.
- Охарактеризувати основні показники зовнішньої торгівлі.
- Порівняти поняття міжнародної та зовнішньої торгівлі.
- Охарактеризувати основні кон'юктуроутворюючі фактори світових товарних ринків.
- Розкрити сутність поняття кон'юктура світових товарних ринків. Описати її основні види.
- Порівняти світові ринки сировинних, продовольчих і промислових товарів.
- Охарактеризувати місце послуг у світовій торгівлі.
- Проаналізувати чинники і наслідки міжнародного руху робочої сили.
- Пояснити роль міжнародного туризму в сучасній системі світогосподарських зв'язків.
- Описати основні регуляторні інструменти держави у створенні рамкових умов міжнародної торгівельної діяльності
- Перерахувати посередницькі операції та їх суб'єктів на світовому товарному ринку
- Охарактеризувати основні параметри митної характеристики товарів.
- Розкрити сутність поняття «франчайзинг як специфічної технології сучасної міжнародної торгівлі»
- Пояснити принцип роботи системи «електронна митниця» в міжнародній електронній торгівлі.

Рекомендована література:

1. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2015.
2. Дубініна А. А., Митна справа: підручник / А.А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 320 с.
3. Алієва-Барановська В.М. Глобальний бізнес: навчальний посібник- довідник/ В.М. Алієва-Барановська. - К.: Центр учбової літератури, 2013. 560 с.
4. Competition, Innovation and Trade / Larry D Qiu. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.
5. Trade Among Nations: Dimensions; Proportions; Directions / Michael Michaely, David Wajnryt. World Scientific, 2020. 192 p.
6. Міжнародний інститут досліджень продовольчих ринків (IFPRI) – [Електронний ресурс]. URL: www.ifpri.org
7. International Food Policy Research Institute, офіційний сайт ОПЕС – [Електронний ресурс]. URL: <http://www.opec.org/>
8. Митний кодекс України. – [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

8. «Глобалізація та транснаціоналізація світової економіки»

8.1. Суть і форми прояву глобалізації

Закономірності та тенденції розвитку глобалізації. Сутність, ознаки та чинники глобалізації. Форми прояву глобалізації. Індекс глобалізації та індекс глобальної конкурентоспроможності країн.

8.2. Становлення глобальної економіки

Сутність глобальної економіки та її становлення. Передумови та специфіка формування глобальної економіки. Транснаціоналізація і регіональна інтеграція як шляхи становлення глобальної економіки

8.3. Транснаціональні корпорації в системі глобальної економіки

ТНК як суб'єкт міжнародного бізнесу. Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня. Критерії приналежності до ТНК. Історичний аспект розвитку ТНК. Глобалізація, регіоналізація та ТНК

8.4. Позиціонування України в глобальній економічній системі

Транснаціоналізація та глобалізація українського бізнесу. Геоекономічні пріоритети України. Взаємодія України із глобальними регулятивними інститутами.

Питання:

- Закономірності та тенденції розвитку глобалізації
- Сутність, ознаки та чинники глобалізації
- Форми прояву глобалізації
- Індекс глобалізації та індекс глобальної конкурентоспроможності країн.
- Сутність глобальної економіки та її становлення
- Передумови та специфіка формування глобальної економіки
- Транснаціоналізація і регіональна інтеграція як шляхи становлення глобальної економіки
- ТНК як суб'єкт міжнародного бізнесу
- Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня. Критерії приналежності до ТНК.
- Історичний аспект розвитку ТНК
- Глобалізація, регіоналізація та ТНК
- Транснаціоналізація та глобалізація українського бізнесу
- Геоекономічні пріоритети України
- Взаємодія України із глобальними регулятивними інститутами

Рекомендована література:

1. Радзівська С. О. Глобальна економіка: конспект лекцій для студентів економічних напрямів підготовки усіх форм навчання / С. О. Радзівська. – К.: «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2015. 344 с.
2. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
3. Мазурок П.П. Глобальна економіка : навч. посіб. / П.П. Мазурок, Б.М. Одягайло, В.В. Кулішов, О.М. Сазонец. – Львів : «Магнолія 2006», 2011. 208 с.
4. Войтко С. В. Транснаціональні корпорації : навч. посібник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. О. Корогодова, Т. Є. Моїсеєнко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка». 2016. 208 с.
5. Козак Ю. Г. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності : навч. посіб. / За ред. С. О. Якубовського, Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури. 2011. 472 с.

9. «Основи страхування»

9.1 Страхування в системі економічних відносин суспільства

Поняття та характерні риси страхування. Ознаки страхування як економічної категорії. Принципи та функції страхування. Основні передумови існування страхових

відносин. Поняття страхового фонду. Форми утворення і використання страхових фондів (загальнодержавні резервні фонди, фонди самострахування, фонди страховиків).

9.2 Майнове страхування

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю, сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

9.3 Теоретичні основи побудови страхових тарифів

Актурні розрахунки: сутність та завдання. Поняття та структура страхового тарифу: брутто-ставка, нетто-ставка, страхове навантаження.

9.4 Співстрахування та перестрахування

Сутність співстрахування та механізм його застосування. Відмінності співстрахування та перестрахування.

Питання:

- Сутність страхування та його принципи.
- Сутність страхового фонду, його види, методи утворення, форми.
- Системи страхового відшкодування у майновому страхуванні.
- Поняття та структура страхового тарифу: брутто-ставка, нетто-ставка, страхове навантаження.

Рекомендована література:

1. Базилевич В. Д. Страхова справа : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. — К. : Знання, 2011. — 203 с.
2. Говорушко Т.А. Страхові послуги : підручник / Т.А. Говорушко. - ЦУЛ, 2017. – 376 с.
3. Карцева В.В. Страховий менеджмент : навч. посіб. / В.В. Карцева. К.: ЦУЛ, 2017. – 148 с.
4. Страхування: практикум: навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича.- 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Знання, 2011. - 607 с.
5. Фисун І. В. Страхування : навч. посіб. / І. В. Фисун, Г. М. Ярова. - Київ : Центр учбової літератури, 2011. - 230 с.
6. Баранов А.Л. Фінанси страхових організацій. Практикум: навч. посіб. / А.Л. Баранов, О.В. Баранова. – К.: КНЕУ, 2012. – 215 с.
7. Кузьменко О.В. Актурні розрахунки : навч. посіб. / О.В. Кузьменко. – К.:Кондор, 2019. – 224 с.
8. Кузьменко О.В. Страховий та перестраховий ринки в епоху глобалізації : монографія / О.В. Кузьменко. – К.:Кондор, 2019. – 388 с.

10.«Основи дипломатії»

10.1 Поняття дипломатії та дипломатичної служби.

Дипломатія та дипломатична служба: роль, значення, задачі. Дипломатична та консульська служба як форма організаційного забезпечення дипломатичної діяльності.

10.2 Дипломатичні зносини.

Встановлення дипломатичних зносин. Види та функції дипломатичних представництв. Порядок заснування дипломатичних представництв. Припинення дипломатичної місії. Розташування дипломатичного представництва. Особливості функціонування та завдання дипломатичного представництва. Відсутність повного дипломатичного представництва. Глава дипломатичного представництва. Функції глави дипломатичного представництва. Персонал дипломатичного представництва: дипломатичний, адміністративно-технічний та обслуговуючий.

10.3 Дипломатичні привілеї та імунітети.

Поняття привілеїв та імунітетів. Привілеї та імунітети дипломатичного представництва. Привілеї та імунітети співробітників представництва. Використання привілеїв та імунітетів, відмова від їх використання. Виникнення права на привілеї та імунітети, особливості користування ними на території третіх держав. Обов'язки дипломатичних агентів та дипломатичних представництв.

Рекомендована література:

1. Балабанов К. В., Трофименко А.В. Дипломатична та консульська служба : підручник для студентів ВНЗ. – Донецьк : Вид-во «Ноулідж», 2013. – 432 с.
2. Гуменюк Б.І. Сучасна дипломатична служба : навч. посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навч. закладів / Б. І. Гуменюк, О.В. Щерба. – К. : Либідь, 2011. – 255 с.
3. Посольство і консульство: організація і форми роботи : навчальний посібник / О.П. Сагайдак, П.Д. Сардачук; — ПНУ ім. Стефаника, ЛНУ ім. І. Франка. – К. : Знання, 2014. – 317 с.
4. Ціватий В.Г. Дипломатія: теорія, історія, практика : підручник. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2016. – 396 с

Зразок білету до комплексного кваліфікаційного екзамену
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАВДАННЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН
за освітнім ступенем «Бакалавр»
галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні
економічні відносини», Освітня програма – «Міжнародний бізнес»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____

I Розкрийте питання:

1. Визначить основні фактори глобалізації та її відмінності від інтернаціоналізації.
2. Надайте характеристики економічним наслідкам міжнародної економічної інтеграції.

II Оберіть одну правильну відповідь і стисло обґрунтуйте:

1. Зворотне котирування — це:
 - а) вартість одиниці національної валюти виражену в іноземній валюті;
 - б) курс, згідно з яким банк-резидент купує іноземну валюту за національну;
 - в) обмінний курс продажу чи купівлі, який використовується для валютних операцій;
 - г) вартість одиниці іноземної валюти виражена в національній валюті.
2. Єврокредит враховує тільки:
 - а) тверду відсоткову ставку;
 - б) тверду відсоткову ставку та зміни цін на валютних ринках;
 - в) базову ставку та маржу;
 - г) фіксований курс.
3. Ініціатором підписання “Східного пакту” в Європі на початку 30-х рр. була:
 - а) Англія; б) Німеччина; в) Франція; г) СРСР.
4. Яку форму економічної інтеграції було досягнуто в рамках Європейського співтовариства вугілля та сталі?
 - а) зона вільної торгівлі; б) митний союз;
 - в) спільний ринок; г) економічний та валютний союз.
5. Трансфертна ціна (transfer price) – це
 - а) вартість банківського переказу;
 - б) ціна, що обслуговує внутрішні операції між структурними підрозділами ТНК у різних країнах;
 - в) роздрібні ціни, за якими товари реалізуються кінцевому споживачу;
 - г) оптові ціни, за якими підприємства реалізують у великих обсягах продукцію промислово-технічного і споживчого призначення.

6. До інструментів кількісних методів нетарифного регулювання торгової політики відносяться:
- а) мита та тарифна квота;
 - б) квотування та ліцензування;
 - в) субсидії та кредитування;
 - г) податки та збори.
7. Серед суб'єктів системи регулювання міжнародних економічних відносин найбільш зацікавленими в існуванні міжнародних організацій є:
- а) держави;
 - б) громадські організації;
 - в) приватні юридичні особи;
 - г) монополії.
8. Офшорні зони - частина економічного простору, де є система пільг:
- а) для фірм-резидентів;
 - б) для фірм-нерезидентів;
 - в) для будь-якої країни, що створює компанію в офшорній зоні;
 - г) для країн, що мають сприятливий валютний режим.
9. Ефект переділу при застосуванні імпортного тарифу означає:
- а) дохід виробників;
 - б) перерозподіл коштів від виробників покупцям;
 - в) перерозподіл коштів від покупців виробникам;
 - г) чистий дохід держави.
10. Зовнішньоекономічні зв'язки класифікуються за:
- а) структурною ознакою та напрямом товарного потоку;
 - б) географічним принципом;
 - в) товарно-номенклатурною ознакою;
 - г) матричним номенклатурно-географічним принципом.

III Виконайте завдання:

Скласти схему приблизних витрат з доставки автомобілів експортером із м. Запоріжжя на умовах DDP в Грузію в м. Тбілісі.

IV Дайте визначення терміну:

1. Спільне підприємство -
2. Міжнародна безпека -
3. Двостороннє державне регулювання -
4. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) -
5. Експортна квота -

Зав. кафедри МЕВ
д.е.н., професор

Е.В.Прушківська